

VELPOSTEN

Velarbeid i Norge – Vellenes Fellesorganisasjon

Momssøknader for 2020

Vellenes Fellesorganisasjon hadde innen fristen mottatt 240 søknader om momskompensasjon for 2020. Dette er en del færre enn for 2019. Flere søkere har reagert på strengere vurdering av hva som er frivillige tiltak. Forskriftene som Lotteritilsynet følger i behandlingen av søknadene, er ikke endret, men det er en viss uenighet om hva bestemmelsene innebærer for velarbeid. Mer på side 6

Nye koronatilskudd med søknadsfrist 15. november

Lotteritilsynet har nå lyst ut ordning om tilskudd i forbindelse med arrangement eller aktiviteter i perioden 1. januar – 31. oktober 2021. Den gjelder også tapte inntekter for arrangementer som måtte avlyses og tapt leieinntekt for grendehus i denne perioden. Les mer på side 3

Frivillighetens år 2022

Forberedelsene med aktiviteter og tiltak som skal markere frivillighetens år 2022. Flere steder i landet er det opprettet lokale komiteer som skal skape frivillig liv og røre i kommunen. Vi oppfører velforeninger, grendelag og grendehus om kreative ideer for å markere velarbeidets plass lokalt. Les mer på side 8

Lederens hjørne:

God sommer!

Om de optimistiske forsikringene slår til, går vi snart inn i en normalperiode- om ikke helt koronafri.

Det er igjen mulig å holde medlemsmøter, årsmøter, basarer og andre sosiale arrangementer som mange steder er limet i lokalsamfunnet.

Medlemsundersøkelsen viser at de fleste velforeningene og grendelagene har hatt tilnærmet normal aktivitet i den slitsomme perioden vi har vært gjennom.

Mest utsatt har nok foreninger med aktiviteter knyttet til velhus, grendehus og samfunnshus vært. Ikke bare mistet de inntektene, men bygningene har ofte måttet tåle et år med manglende vedlikehold. Sammen med Noregs Ungdomslag ønsker Vellenes Fellesorganisasjon å sette fokus på forsamlingshusenes viktige funksjon i lokalt forenings- og kulturliv.

Det er tydelig at velbevegelsen tåler en støyt. Det kan være medvirkende til at denne delen av foreningslivet har holdt det gående i 200 år.

Vi ønsker alle en god og innholdsrik sommer.

Hilsen Erik Sennesvik

Forenkling i bygningsloven kan gi utfordringer for nærmiljøet

Stortinget har gjort forenklinger når det gjelder muligheten for tilbygg og andre bygningsmessige tiltak på eiendommen. VFO ønsket å opprettholde regelen om nabovarsling.

Fra 1. mai ble det enklere og billigere å bygge terrasser og små tilbygg på egen eiendom. – Dette er viktige endringer som fører til mindre byråkrati. Kommunene får frigjort tid, og folk får større frihet til å bygge på egen eiendom, sa Nikolai Astrup som er kommunal- og moderniseringsminister.

Ingen varsling

Det han ikke sier, er at slike byggeprosjekter kan gjennomføres uten å melde fra til naboer og uten å ta hensyn til den bygningsmessige planleggingen som er lagt til grunn i boområdet.

Kan gi overraskelse ved hjemkomst fra ferie

Vellenes Fellesorganisasjon er slett ikke mot forenkling og frihet, men mange steder - med høy utnyttelse av arealene – er utemiljøene viktig for trivsel og friluftsliv. Da er det ikke likegyldig hvordan utbyggingen på egen eiendom skjer. Både saker fra våre medlemsforeninger og mange, lokale presseoppslag viser at slik utbygging skaper konflikter og dårlig naboskap.

Reglene er vedtatt. Vårt råd er: Snakk med naboen før du setter i gang.

Koronatap i 2021 – eller arrangementer for å komme i gang?

Tilskudd i forbindelse med arrangement eller aktiviteter

Formålet med den nye ordningen er å stimulere til aktivitet i frivillige lag og organisasjoner, men den gjelder også arrangement eller aktivitet som må avlyses på grunn av restriksjoner eller råd fra myndighetene i forbindelse med covid-19.

Ordningen gjelder for perioden 1. januar til 31. oktober 2021. Foreningen må være registrert i Frivillighetsregisteret for å søke.

Søknadsfristen er 15. november.

Les mer og finn søknadsskjema på denne linken:

[Tilskudd i forbindelse med arrangement eller aktiviteter - Lotteri- og stiftelsestilsynet \(lottstift.no\)](https://lottstift.no)

Tomme grendehus og velhus har gitt en slunken kasse i mange medlemsforeninger. Dette går også ut over vedlikehold og fornyelse. (Foto:ES)

Mindreinntekter fra arrangement

Det kan søkes om tilskudd dersom dere har mindre faktiske arrangementsinntekter

enn budsjettet med på grunn av covid-19. Dette kan for eksempel være tapte billettinntekter, parkeringsinntekter, inntekter fra loppemarked eller kioskinntekter. Dette gjelder både avlyste og delvis gjennomførte arrangement.

Dersom foreningen har mistet oppdrag på grunn av avlyst eller delvis gjennomført arrangement kan dere søke om dere har mindre i inntekter enn dere budsjetterte med.

Dere kan ikke søke om tilskudd for bortfall av medlemskontingent, ordinære treningsavgifter, lisensavgifter, sponsor- og reklameinntekter eller pengegaver.

Bortfall av leieinntekter

Mindreinntekter fra annen spesifisert aktivitet avgrenset til publikumsinntekter og utleieinntekter:

Spesifisert aktivitet er tilbud som skulle vært åpne for besøkende i den gjeldende perioden. Dere kan søke dersom dere har hatt helt eller delvis stengt i perioden. Dere kan søke om tilskudd for tapte publikumsinntekter eller utleieinntekter. Utleieinntekter kan være utleie av bygninger, anlegg, hytter, fartøy eller andre rom og lokaler.

Det gikk bedre enn fryktet: Hvordan mestret vellene koronaen?

Medlemsundersøkelsen 2020 kartla også endringer i medlemsforeningenes aktivitetsnivå. Hvordan påvirket nedstengningen arbeidet i velforeninger og grendelag. Resultatet som kom fram overrasket.

Av: Ingeborg Bastiansen og Harald Koht

Da regjeringen kunngjorde nedstengningen av viktige samfunnsfunksjoner 12. mars 2020 fikk det straks virkning for frivillig arbeid i Norge. Mange aktiviteter som forutsatte fysisk nærhet, måtte avlyses og utsettes. Brått måtte organisasjonslivet finne nye måter å avvikle arrangementer

og holde kontakt mellom medlemmene. Hvordan klarte vellene rundt om i landet å forholde seg til den plutselige krisen? I VFOs medlemsundersøkelse 2020 fikk alle dette spørsmålet: «Koronakrisen utgjorde en stor utfordring for alt foreningsliv fra mars og utover. Hvordan møtte ditt vel

Kilde: Vellenes Fellesorganisasjon: Medlemsundersøkelsen 2020.

denne utfordringen?»

Som man kan vente gikk nedstengningen hardt utover aktivitetsnivået på lagsnivå, slik det framgår av diagrammet i figur 1.

Nye løsninger ga aktivitet

Flertallet av lagene reduserte aktiviteten sin, men bare 16 prosent innstilte all aktivitet i perioden som undersøkelsen dekker. Samtidig var det mange lag som opprettholdt normal virksomhet. Av kommentarene går det fram at mange lokale vel oppviste stor oppfinnsomhet for å gjennomføre medlemsaktiviteter. Et vel organiserte for eksempel Halloween som et rebusløp med utdeling av godterier i forståelse med kommunens smittevernlege. Mange vel introduserte nye rutiner for styremøter og årsmøter ved hjelp av digitale verktøy. Dugnader utendørs ble gjennomført i smågrupper i tidsrom der det var tillatt etter kommunale regler. Men gjennomgående måtte arrangementer med mange deltakere avlyses eller utsettes.

Klarte seg bra

Sammenholdt med resten av frivillighets-Norge klarte vellene likevel å opprettholde et høyt aktivitetsnivå. Blant lokallagene i en landsomfattende undersøkelse av alle slags foreninger, måtte 26 prosent innstille all drift, 51 prosent reduserte driften, og 20 prosent hadde ingen drift. Dette innebar en betydelig verre situasjon for alle foreninger sett samlet enn for vellene. Pandemien har gått ut over alle former for aktiviteter som møter, stevner, loppemarkeder, kulturaktiviteter og dugnader. Derimot har foreninger flest – også vellene – klart å opprettholde sin kontakt med myndighetene gjennom politisk påvirkningsarbeid. (Kilde: Daniel Arnesen og Karl Henrik Sivesind: Frivillighet og koronakrisen, Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Bergen/Oslo 2021).

Sekretariatet i sommer:

Sekretariatet er ikke bemannet i uke 30.

For øvrig setter vi pris på at flest mulig henvendelser sendes på epost i juli måned.

Momskompensasjon 2020 – med litt forviklinger

Mange opplevde søknadsprosedyren som mer komplisert enn vanlig. Dette skyldtes i det vesentlige innsigelsene Lotteritilsynet hadde til søknader for 2019. Vellenes Fellesorganisasjon klaget på en del av de standpunktene tilsynet hadde, og vi har ennå ikke mottatt endelig svar. Vi ba derfor søkerne om fylligere informasjon knyttet til søknadene

Det kom 240 søknader om moms-kompensasjon. Men flere følte nok at søknadsprosessen i år var utfordrende. Dette skyldes for en del en uheldig innskjerping av bestemmelsene, som bidrar til å innsnevre frivillighetsbegrepet. Her er det en jobb å gjøre, men det handler ikke bare om fortolkning av regler, men også om et snevrere syn på hva frivillig innsats er, mener VFO.

Dugnaden i fare?

Dugnaden er ikke bare norsk, den er også uløselig knyttet til velforeningene. Flere velforeninger ble i sin tid dannet ut fra ønsket om å rydde og holde orden i velområdet. Striden står om dette er pliktige oppgaver eller frivillige oppgaver. Riktignok er det forbudt å forsøple et område eller kaste planteavfall «bort i skråningen». Men plikten til ikke å forsøple er knyttet til deg og meg som individ, for velforeningen blir det en frivillig oppgave når foreningen rydder opp. Men Lotteritilsynet er av en annen oppfatning. Dessuten pekes det på at den enkelte har økonomisk nytte av at rydding skjer i velforeningens regi.

Dersom idrettslaget gjennomførte tilsvarende ryddeaksjon – eller Elveforeningen ryddet et område langs den lokale bekken, ville det bli å anse som

frivillig arbeid og kostnader ville gi momskompensasjon.

Men vedtak i Lotterinemda kan ikke påklages. Vellenes Fellesorganisasjon vurderer om Lotteritilsynets tolkning av reglene må tas opp med Kulturdepartementet, og ses i sammenheng med en innsnevring av frivillighetsbegrepet, og dermed bli en mer omfattende sak.

Fylligere dokumentasjon og beskrivelse

Men det er også slik at flere søknader manglet tilstrekkelig dokumentasjon eller hadde manglende beskrivelse av hva søknadspostene omfattet. Her er det rom for forbedring.

Anlegg eller vedlikehold?

Spørsmålet er særlig aktuelt for lekeområder og turveier. Nåværende bestemmelser gir ikke momsfradrag for nye anlegg, men utskifting og fornyelse gir rett til å søke momskompensasjon.

Sameiekostnader er ikke «frivillig innsats»

Flere velforeninger som også er sameier har utgifter til vedlikehold av private veier, kabelanlegg eller andre fellesløsninger for boligene. Dette er å anse som eierkostnader og gir ikke momskompensasjon. Unntaket er lekeplasser og lekeområder som er åpne for allmennheten.

Vellene bidrar til sosialt fellesskap om sommeren

Av Harald Koht

Mange forbinder velarbeid med vårdugnader og annen fellesinnsats i nærmiljøet. Men arbeidsinnsats gir også grunnlag for andre former for samvær som vektlegger det sosiale og festlige, gjerne i form av medlemsfester og medlemsmøter.

Vellenes medlemsarrangementer bidrar til det sosiale limet som holder nærmiljøet sammen. I et samfunn som ifølge samfunnsforskere blir stadig mer individualisert, støtter vellene en motbevegelse som opprettholder og forsterker lokalt fellesskap og «vi»-følelser. I denne sammenhengen er det særlig interessant å se hvordan vellene markerer nasjonale tradisjoner og høytider.

Medlemsundersøkelsen VFO nylig gjennomførte omfatter vellenes virksomhet i 2019, det vil si før pandemien satte snevrevrammer for sosial kontakt.

I sommerhalvåret er det to begivenheter som skiller seg ut: Grunnlovsdagen 17. mai og sankthansaften 23. juni.

Grunnlovsdagen ble markert av 30 prosent av lokale vel, grendelag og andre beboerforeninger. På denne dagen er det også vanlig at skoler, kommuner og andre har arrangementer for barn og voksne. Over tid har da også andelen vel med egne aktiviteter variert en god del. Etter en betydelig økning fra 18 til 28 prosent i årene 1997-2007, sank andelen velforeninger med 17. mai-tilbud til 15 prosent i 2015. Slik sett utgjorde 2019 med 30 prosent en ny rekord.

Sankthans utgjør en viktig markering av overgangen til høysommer fra gammelt av over hele landet. Selv om mange alt har begynt på sommerferien sin, feires sankthans lokalt av en betydelig andel av vellene. I 2019 rapporterte 29 prosent at de gjennomførte arrangementer i tilknytning til denne dagen. Det var omtrent

som seks år tidligere i 2015 da andelen lå på 28 prosent. Ser vi tilbake på årene 1997-2007, har det likevel vært en betydelig tilbakegang i sankthansfeiring; den omfattet tidligere omkring 45 prosent av alle vel.

Medlemsundersøkelsen gir ikke i seg selv svar på årsaken til denne tilbakegangen. Én grunn kan være strengere restriksjoner for tenning av bål.

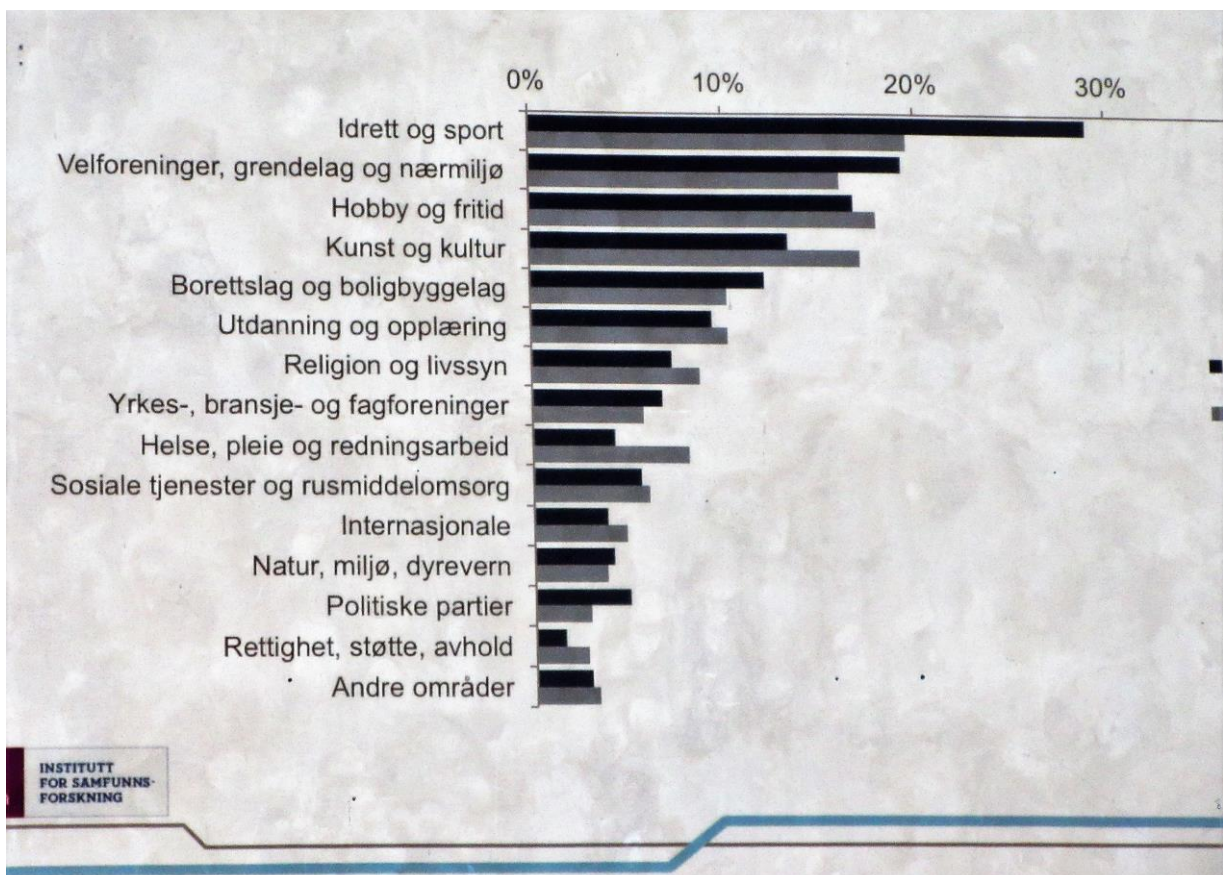
Tidligere var olsokfeiringen 29. juli utbredt over hele landet, men kanskje fordi den faller i den typiske norske ferieperioden, var det ingen vel som rapporterte at de markerte denne dagen i 2019. Likevel er det mange foreninger som arrangerer sommerfester og kulturtiltak uten at de er knyttet til en bestemt dag eller historisk tradisjon.

Frivillighetens år 2022

Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har sagt ja til å være høy beskytter for Frivillighetens år 2022. Regjeringen har bestemt at 2022 skal være Frivillighetens år, og de har gitt Frivillighet Norge i oppdrag å lede arbeidet med gjennomføringen av året.

Har du en ide for egen velforening?

Har du deltatt i frivillig arbeid siste 12 måneder? Fordelingen av svarene ser du over. Velforeninger, grendelag og nærmiljøforeninger troner som en god nummer 2. I tillegg kommer borettslag og boligbyggelag (Kilde: Institutt for samfunnsforskning).

Over 4 millioner nordmenn deltar i frivilligheten. Mer enn 3 av 4 er medlem av minst én frivillig organisasjon og over halvparten er givere og støttespillere. Godt over 140.000 årsverk er summen av alle

timene frivillige legger ned hver eneste dag gjennom et helt år i Norge. De frivillige skaper verdier for nærmere 80 milliarder kroner.

- Vi skal feire Norges viktigste lagarbeid sier generalsekretær i Frivillighet Norge, Stian Slotterøy Johnsen, som er stolt og beæret over at Kronprins Haakon har sagt ja til å være kongelig beskytter for Frivillighetens år 2022.

Lokale arrangementer

Frivillige over hele landet vil delta for å vise frem aktiviteten som skjer i lokal-samfunnene. Velforeningen bør benytte muligheten til å synliggjøre den lokal-demokratiske funksjonen velforeninger og grendelag har hatt i snart 200 år.

Hva med arrangement i det lokale grendehuset om lokalhistorisk utvikling, innbyggerdemokrati og medvirkning, turvandring, uhøytidelig konkurranse i lekeområdet eller på lekeplassen? Et årsmøte med ordføreren på besøk?

Samarbeid med andre, lokale stedsforeninger kan sette søkelys på betydningen av godt nærmiljøarbeid.

Hva skjer i kommunen din?

Lokale prosjektgrupper og tiltak i kommunen – er noe på gang i din kommune?

Frivillighetens år skal være en drahjelp for organisasjonenes arbeid for å få økt oppslutning. Året passer for alle typer organisasjoner i alle størrelser. Det skal være enkelt for organisasjonene å delta i markeringsåret. I en del kommuner er det allerede tatt et initiativ til felles-arrangementer.

Les mer om Frivillighetens år på egen portal:

[Frivillighetens år 2022 \(frivillighetensar.no\)](http://frivillighetensar.no)

- Det at Kronprinsen har takket ja til å være kongelig beskytter av Frivillighetens år 2022 gir oss et ekstra løft. Det er et klart og

Foto fra Frivillighet Norges nettside.

tydelig signal til alle i frivilligheten om at deres bidrag og innsats er viktig og blir satt pris på. Det norske kongehuset har lange tradisjoner for å støtte og løfte fram den fantastiske frivillige innsatsen i Norge. Kronprinsen kjenner frivillig sektor godt og har i mange år vært en viktig støttespiller for sektoren, sier Slotterøy til slutt.

Vellenes Fellesorganisasjon

Øvre Slottsgate 2B, 0157 Oslo

Org.nr.: 995 499 886

Administrasjonsleder

Annette Skogheim

941 48 897

Organisasjonskonsulent

Ingeborg Bastiansen

907 06 249

Til felles nytte

En påminnelse:

Styreansvar i velforeninger

Næringsdepartementet har bestilt en utredning av ny «Foreningslov». Vi er ikke kjent med hva som vil bli foreslått. I lys av mange henvendelser fra medlemsforeninger, tar vi derfor med denne oversikten over styreansvar i velforeninger og grendelag organisert som «forening» i henhold til Brønnøysundregisterets definisjon. Oversikten er basert på vanlig norsk rettspraksis og er ikke ment å være uttømmende.

Den kollektive forsikringen gjennom Vellenes Fellesorganisasjon dekker styrets ansvar med mindre det foreligger brudd på straffelovens bestemmelser

«Velarbeid regnes normalt for å være lite risikobetont virksomhet».

Etter norsk rett gjelder et generelt og ulovfestet uaktsomhetsansvar. Dette innebærer at den som gjennom beslutninger eller som person opptrer uaktsomt eller uforsvarlig, kan bli erstatningsansvarlig overfor skadelidte.

For et velstyre kan dette gjelde manglende planlegging, beredskap og sikkerhet ved arrangementer eller dugnader, som fører til skade på 3. person.

Men det er viktig å understreke at det prinsipielt er slik at det samme uaktsomhetsansvaret gjelder for alle, enten de sitter i et styre eller er enkeltperson.

En bør være oppmerksom på at ordet «ansvar» - i folkelig tale- ofte brukes uten at dette utløser et erstatningsmessig ansvar.

Det gjelder ingen særskilt lov for frivillige lag og foreninger. Erstatningsrettslig ansvar for styret og styremedlemmer vil derfor følge vanlig norsk erstatningslovgivning. Vurderingene under gjelder økonomisk erstatningskrav og ikke «tort og svie» eller handlinger i strid med velforeningens vedtekter/handlingsplan/ årsmøtevedtak o.l. med mindre disse har fått en økonomisk konsekvens.

Styrets oppgave ved tiltak

Styret skal sørge for at de har hjemmel for sine vedtak og ha gjennomført en forsvarlig planlegging av aktiviteter. Dette er viktigere jo større aktiviteten er. Aktsomhetskravet øker jo mer profesjonell en forening er.

Å vedta rydding av trær uten eiers tillatelse, vil gjøre at styret blir erstatningspliktig.

Vedtak om ryddeaksjoner, trefelling: Styret kan bli ansvarlig dersom det ikke påses at de som utfører arbeidet bruker nødvendig verneutstyr.

Å ikke følge opp vedtak i årsmøtet som gir økonomisk tap for medlemmer kan medføre erstatningsansvar

Ved medlemskvelder enten ute eller i leide lokaler. Styret må ha oversikt over rømningsveier og sikkerhetstiltak i lokalet og informere de tilstedeværende om dette. Styret må påse at rømningsveier er frie. Det er ingen særskilte krav ut over dette annet enn vanlig planleggingstiltak der mange mennesker møtes. Skjenkes det alkohol, bør styrets aktsomhet skjerpes for å unngå ansvar.

Eier velforeningen egget grendehus eller velhus, er det viktig at det gjennomføres regelmessige kontroller. Disse må minimum omfatte brannsikkerhet, rømningsveier og elektrisk anlegg. Er du i tvil, ta kontakt med det lokale brannvesen.

Forebyggendeforskriften krever at eier av ethvert brannobjekt skal sørge for at rømningsveiene til enhver tid dekker behovet for rask og sikker rømming. Der det er nødvendig, skal eier sørge for at rømningsveiene har et tilfredsstillende ledesystem.

Forskriftene er særlig strenge for «særskilte brannobjekter». Det er kommunen som skal definere hva som er særskilt brannobjekt.

Å gjennomføre en grillfest i et brannfarlig område eller med barn til stede kan gi erstatningsansvar dersom det oppstår personskade og brann, og man ikke har sørget for tilgjengelig vann og tilrettelagt for rømming fra området. Grill og brannfarlige væsker eller gass må være plassert på et sikkert sted i forhold til publikum.

At noen brenner seg på varme flater utløser ikke ansvar med mindre en i ettertid kan si at plasseringen var uforsvarlig.

Har velforeningen lekeapparater, må regler for vedlikehold og kontroll etableres og etterleves. Oppstår det skade som følge av manglende ettersyn og kontroll, kan det inntre en erstatningsrettslig situasjon.

Les mer om HMS (helse/miljø/sikkerhet) for lekeplasser og lekeapparater på www.velnett.no. Her finner du også en skjematisk mal for arbeidet med lekeplasser og lekeapparater.

Inngår velstyret kontrakter, og disse ikke oppfylles av vellet, vil styret kunne bli erstatningsmessig ansvarlig for tap for 3. person. 3. person kan være eksterne firmaer/personer eller medlemmer.

Leies det inn utstyr eller motoriserte redskaper eller kjøretøyer, må en påse at utleier har forsikringene i orden. Det samme gjelder for utstyr som brukes ved større arrangementer, f.eks. stillaser, scener. Er det her leverandører som driver i næring, vil det være disse som blir erstatningsansvarlig med mindre innleid materiell brukes i strid med avtalen.

Ved arrangementer som fotturer på fjell eller i nærområdet gjelder vanlig god planlegging av uteaktiviteter. Hva styret bør gjøre, er avhengig av hvem som skal delta, er det for barn? Er det for bevegelseshemmede? Er det for dem som liker å gå tur? Styreansvar kan oppstå i de tilfellene der leders tiltak er avgjørende, f.eks. veivalg, vurdering av faremomenter knyttet til trasevalget, men ikke for personlige skader som gnagsår og benbrudd m.v.

Den som ferdes i en vanskelig løype må være innforstått med at dette ikke nødvendigvis er risiko- og skadefritt.

Godt forarbeide og gjennomteking

Styret vil ikke bli ansvarlig for skader m.v. som oppstår dersom planlegging og beredskap var gjort på en tilfredsstillende måte. Så, for ikke å dramatisere dette, så snakker vi egentlig om sunn fornuft og vanlig forsiktighet.

”ein kan ikkje gi seg etterpåklokskapen i vald. Vurderinga må knytast til dei faktiske føresetnader og kunnskapar som var på den tid handlinga skjedd. Det kritiske tidspunkt er då han sist kunne handla annleis slik at hans bidrag til skaden var unngått.”

Nils Nygaard, ”Skade og ansvar”, 5 utgave, Bergen 2000

Profesjonelle aktører

Jevnt over stilles det større krav til profesjonelle aktører. Det vil også stilles strengere krav til en forening med fast ansatt medarbeider, enn en mindre forening som driver på frivillig basis. Et styre i en velforening faller stort sett inn i den siste kategorien. Ved en rettsak vil nok dette bli tillagt vekt, men ikke alltid bli avgjørende. Det forventes ansvarlighet, og at et styre har satt seg inn i hvilke faremomenter man må ha beredskap for. Men dette gjelder egentlig oss alle, enten vi opptrer i styresammenheng eller som privatperson.

Skadelidtes medvirkning og ansvar

Det vil også være slik at den skadelidte selv har et ansvar for å oppføre seg i samsvar med skikk og bruk, regler, og ha ansvar for å passe på seg selv under dugnader og aktiviteter.

Når trer forsikringen i funksjon?

Det skal foreligge et rettslig krav på erstatning for at forsikringen skal tre inn. Som regel vil dette bety en rettslig avgjørelse.

Som medlemsforening er styreansvar dekket gjennom forsikringsordningen.

Ole Johan Jensen, styremedlem Vellenes Fellesorganisasjon, Bremnes:

Innbyggernes medvirkning er viktig! Det blir mindre konflikter

«Vi ser stadig flere oppslag om at lokalmiljøer føler seg overkjørt eller ikke har reell medvirkning i mange utbyggingssaker.»

Haugesund Avis 15. juni 2021

I et leserinnlegg i HA 25 mai som omhandler utbygging av Kronå, stiller Venstres Bjørn Gunnar Husby et viktig spørsmål; Er det en idé å ha en videre prosess med en bredere folkelig deltakelse slik at vi kan bevare og videreutvikle historiske bymiljøer?

Vi ser stadig flere oppslag om at lokalmiljøer føler seg overkjørt eller ikke har reell medvirkning i mange utbyggingssaker.

Resultatet blir ofte negativt for kommunen som fellesskap. Hvorfor ikke gå sammen med dem som bor i området og skape gode løsninger?

Det krever at kommunen innser at eksisterende bomiljø også er part i en utbyggingssaker.

Vellenes Fellesorganisasjon er en landsomfattende fellesorganisasjon for velforeninger, grendelag og andre nærområdeforeninger og formålet er å styrke frivillig initiativ og innsats av lokalbefolkningen rundt omkring i landet.

Vellenes Fellesorganisasjon jobber for at innbyggernes medvirkning skal være reell når det gjelder saker som blir behandlet i henhold til plan- og bygningsloven.

Ole Johan Jensen, styremedlem Vellenes Fellesorganisasjon

Vellenes Fellesorganisasjon oppfordrer derfor regjering og storting til å igangsette et lovendringsarbeid med sikte på en endring av plan- og bygningsloven som gir innbyggernes medvirkning reelt innhold.

Målsettingen er å sikre reell lokal medbestemmelse i kommunal planlegging og større byggeprosjekter. Vi definerer i denne sammenheng medvirkning til å være at befolkningen og organisasjon med tilknytning til et område gis rett til å påvirke utviklingen av planene og beslutningsprosessene.

Disse frivillige aktørene er ikke del av de formelle beslutningsprosessene, som styres av de folkevalgte i kommunene. Kommunene bør gjennom ny lovgivning pålegges å dokumentere at resultatene fra medvirkningsprosessene fremlegges og tas med i vurderingene når de endelige planene legges fram for vedtak.

Medvirkning er en demokratisk rettighet.

Lovendringer må sikre innbyggerne rett til å bidra reelt til hvordan deres nærmiljøer blir utformet. Dette kan kun skje ved lovbestemte krav om hvordan reell lokal medbestemmelse skal praktiseres helt fra starten av utviklingen av planer og byggeprosjekter.

Å «legge til rette» for medvirkning sier lite om i hvilken grad og på hvilken måte medvirkningen skal skje og medvirkning kommer etter dagens praksis for sent inn i plan- og byggesaksprosessen og blir fort overskygget av utbygges og kommunale aktørers interesser.

Dagens lov definerer ikke i tilstrekkelig grad momenter som for eksempel:

- Når medvirkning skal starte
- Hvem som skal medvirke
- Hvorledes medvirkning skal vektlegges
- Hvordan den skal få konsekvenser i praksis

Reell lokal medvirkning

I Storbritannia vedtas nå en radikal revisjon av bygningsloven med 4 hovedpunkter for reell medvirkning. Disse bør også innføres i norsk planlov og bør fokusere på at:

- Det skal være medvirkning i selve formingsprosessen av overordnede planer som kommunedelplan og områdeplan og som omhandler bygningstyper, dimensjoner og estetikk ved bruk av planprosesser som plansmier med interaktive digitale illustrasjoner.
- Lokalbefolkningen tilføres økonomisk støtte og ekspertise, slik at de kan delta i planprosessen på en konstruktiv og profesjonell måte, og selv være i stand til å fremme alternative forslag.
- Vedtatte planer skal låse de fysiske og estetiske rammene i planen ved bruk av reguleringsbestemmelser og formingsrettledere, slik at prosjekt- og reguleringsforslag som ikke er i tråd med bestemmelsene kan avvises av planmyndigheten. Forslag som ligger innenfor rammene, skal tilbys hurtigbehandling med redusert høring og ankemulighet.

Vi tror også at reell medbestemmelse for befolkningen vil styrke folkehelsen ved at innbyggerne ikke opplever seg overkjørt av mektige krefter, og at de opplever den nye bebyggelsen som vakker og berikende.

Oppfordring fra Frivillighet Norge:

Nominer en ildsjel til Frivillighetsprisen 2021

Frivillighet Norge, Kulturdepartementet og Norsk Tipping skal dele ut den nasjonale Frivillighetsprisen og 50.000 kroner til noen som har utmerket seg med sin frivillige innsats. Husk å nominere en fra din organisasjon/forening innen fristen 15. september!

Svært mange nordmenn bidrar med frivillig innsats. Noen gjør likevel en større innsats enn andre, og de ønsker Frivillighet Norge å løfte fram med den nasjonale Frivillighetsprisen.

– Frivillighet Norge vil gi frivilligheten et ansikt når vi hvert år deler ut den nasjonale Frivillighetsprisen. Vinnerne er utrettelige mennesker som står på dag ut og dag inn, uten å spørre om anerkjennelse eller belønning. Vi vil løfte disse hverdagsheltene frem. Uten dem stopper Norge, sier Slotterøy Johnsen.

Kronprinsparet hilser frivilligheten i 2018. (Foto: ES)

Frivillighetsprisen deles ut til en initiativrik person, lokal forening eller gruppe som har gjort en bemerkelsesverdig innsats for samfunnet rundt seg, og velges blant nominasjoner fra befolkningen. Nominer din kandidat

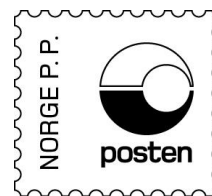
på frivillighetensdag.no. Nominasjonsfristen er 15. september. Prisen deles ut den 5. desember og vinneren mottar 50.000 kr fra Norsk Tipping til et ideelt formål.

Les mer om dette på [Nominér kandidater til Frivillighetsprisen og Årets nykommer i frivilligheten](#) (mailchi.mp)

VFO vil vite mer om nordiske velforeninger

Som et ledd i historieprosjektet har vi tatt kontakt med samarbeidsorganisasjoner i Norden

Hvordan fungerer velforeninger og grendelag i Island, Sverige og de andre landene. Er Norge et annerledesland?

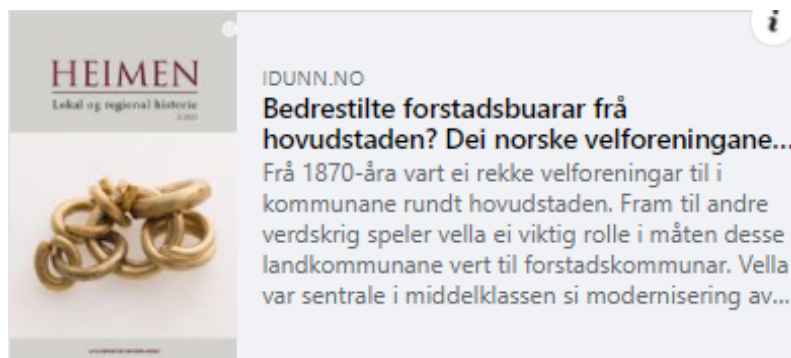
Returadresse: Vellenes Fellesorganisasjon, Øvre Slottsgate 2B, 0157 Oslo

Eit blick tilbake i velhistoria

Knut Grove, forsker ved NORCE Norwegian Research Centre har gitt oss eit blick tilbake i velhistoria. Han er med i historieprosjektet som Vellenes Fellesorganisasjon arbeider med.

«Frå 1870-åra vart ei rekke velforeningar til i kommunane rundt hovudstaden. Fram til andre verdskrig spelar vella ei viktig rolle i måten desse landkommunane vert til forstadskommunar. Vella var sentrale i middelklassen si modernisering av desse forstadene ved hovudstaden der etableringa av nye villastrøk var eit særleg tydeleg trekk. Artikkelen forklarar og analyser utviklinga i desse nye forstadskommunane, og kvifor det var her vella fekk størst utbreiing og innverknad i denne perioden. Samtidig blir det vist korleis det også blei etablert velforeningar utanfor dei typiske middelklassestrøka, med eit sterkare bygde- eller arbeidarpreg. Innslaga av velforeningar med slike trekk kan vera med å forklara at vella etter andre verdskrig kunne utvikla seg til ein type forening og ei rørsle som i dag famner over foreningar over heile landet, i tillegg til forstadene, i så vel bygd som i by.»

[Bedrestilte forstadsbuarar frå hovudstaden? Dei norske velforeningane 1872–1940 - Nr 02 - 2021 - Heimen - Idunn](#)

Styret i
Vellenes
Fellesorganisasjon

2021 – 2022

Erik Sennesvik

Leder

Søgnhild Østvold

Nestleder

Ingvar Hognestad

Styremedlem

Geir Sture Iversen

Styremedlem

Elisabeth Leikanger

Styremedlem

Ola Raffevold

Styremedlem

Ruth Våpenstad

Styremedlem

Dag E. Dybdal

Varamedlem

Ole Johan Jensen

Varamedlem

Geir Ivar Leite

Varamedlem

Roger Aaserud

Varamedlem

**VELLENES
FELLESORGANISASJON**

Øvre Slottsgate 2B, 0157 Oslo
Org.nr.: 995 499 886

Administrasjonsleder

Annette Skogheim

941 48 897

Organisasjonskonsulent

Ingeborg Bastiansen

907 06 249

[post@vellenesfellesorganisasjon.n](mailto:post@vellenesfellesorganisasjon.no)

www.velnett.no

www.facebook.com

Bankkonto: 9235 32 79140